

VERSLAG

Webinars Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

‘Herkenrodebossen en de Wijer’

14-21 oktober 2021

INHOUD

1. Webinar GRUP Herkenrodebossen en de Wijer: concept
2. Aantal deelnemers per webinar
3. Informatieve vragen via de chat
4. Persartikels

BIJLAGEN

- Persbericht Departement Omgeving

1. Webinar Herkenrodebossen en de Wijer: concept

De Vlaamse Regering keurde op 3 september 2021 de startnota en procesnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en de Wijer' goed. De raadpleging hierover loopt van 5 oktober tot en met 3 december 2021.

Bij de start van de publieke raadpleging werden 3 informatiemomenten georganiseerd onder de vorm van webinars:

- Donderdag 14 oktober: landbouwers
- Maandag 18 oktober: middenveldorganisaties
- Donderdag 21 oktober: ruime bevolking.

De webinars dienden om direct betrokken actoren en geïnteresseerden te informeren over de startnota van het GRUP Herkenrodebossen en de Wijer en over de inspraakmogelijkheden tijdens de publieke raadpleging.

- Het webinar waren als volgt opgebouwd:
 - Presentatie
 - Wat is een GRUP en het procesverloop;
 - Startnota: aanleiding, planvoornemen en plandoelstellingen, plan-MER;
 - Publieke raadpleging
 - Vraagstelling via de chat o.l.v. van een moderator
- Het webinar werd begeleid door 9 leden van het planteam: medewerkers van het Departement Omgeving (Vlaamse overheid), het Departement Landbouw en Visserij, Agentschap Natuur & Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed, Stad Hasselt en het communicatiebureau DenS Communicatie. Zij gaven de toelichting, modereerden de vragenronde en beantwoordden de vragen.

Dit verslag geeft een overzicht van de vragen die tijdens het webinar gesteld werden. Het heeft niet tot doel om een letterlijke weergave te zijn van alle gevoerde gesprekken maar wel om de inhoudelijke knelpunten en bemerkingen te registreren. Dit verslag moet dan ook samen met de inspraakreacties en de verleende adviezen gelezen worden.

In het verslag wordt nog geen verwerking van deze ideeën, suggesties en opmerkingen opgenomen. Deze verwerking zal gebeuren in de volgende fase, bij de opmaak van scopingnota en de aanvulling van de procesnota door het planteam. Het is niet verplicht en vandaag ook niet gebruikelijk dat mensen die een opmerking formuleerden een individueel antwoord krijgen van het planteam waarin hen wordt meegedeeld op welke manier rekening is gehouden met de ingediende ideeën, opmerkingen en suggesties. Het is een gangbare praktijk dat alle adviezen, opmerkingen en bezwaren over een bepaald

onderwerp samen behandeld worden in de scopingnota. De scopingnota wordt gepubliceerd op de website en maakt daarna ook deel uit van het GRUP dat onderworpen wordt aan een openbaar onderzoek.

2. Aantal deelnemers webinar

Met deze reeks webinars bereikten we in totaal 43 personen die effectief deelnamen.

Donderdag 14 oktober: landbouwers

- 33 personen schreven zich in.
- 21 personen namen effectief deel.

Maandag 18 oktober: middenveldorganisaties

- 8 personen van 2 organisaties schreven zich in.
- 6 personen van 2 organisaties namen effectief deel.

Donderdag 21 oktober: ruime bevolking.

- 28 personen schreven zich in.
- 16 personen namen effectief deel.

3. Informatieve vragen van de chat

PLANDOELSTELLINGEN

Vragen landbouw

- Hoe wordt de bosdoelstelling bepaald? Worden bestaande bossen in agrarisch gebied meegenomen in de afbakening?
- In de toelichting werd aangegeven om versnippering (van landbouwgebied) te vermijden. Op welke manier wordt die gerealiseerd? Nu is het gebied al heel versnipperd.
- Hoe staat de Vlaamse regering tov landbouw?

Vragen natuur en milieu

- Hoe wordt de bosdoelstelling bepaald? Worden bestaande bossen in agrarisch gebied meegenomen in de afbakening?
- Bij bosuitbreiding en de opmaak van RUPS is er altijd discussie over de interpretatie van de cijfers. Voor Herkenrodebossen wordt een bosuitbreiding van minstens 135 ha vooropgesteld. Gaat het om de effectieve aanplant van bos of over extra groenbestemmen? En telt dan de herbestemmen van het bos mee?
- Voor de 135 ha wordt teruggaan naar de situatie van 2005. Ondertussen is aardig wat bos aangeplant door ANB, maar is ook al heel wat bos verdwenen. Wordt dit eveneens in rekening gebracht?
- Een van de doelstellingen is een robuust biodivers landschap. Voor bossen is er een kwantitatieve aanduiding 135 ha. In bocagelandschap is er een vermenging, bos, natuur en landbouw. Is er voor natuur ook een kwantitatieve norm? Gevreesd wordt dat natuur uit de boot valt als de nadruk heel sterk op bebossing valt. Veel percelen hebben namelijk een andere natuurwaarde dan bos. Als men dit niet vooraf bepaalt, zal natuur in de vergeethoek raken. Dan krijg je een eenzijdige bosuitbreiding ten koste van natuur.
- In de stadsbosstudie waarnaar ook in de startnota verwezen wordt zat een kwantitatieve aanduiding voor natuur. Waarom is die niet in de startnota van het GRUP overgenomen?
- In de startnota staan waardevolle doelstellingen rond de realisatie van het bocagelandschap, bosuitbreidingen, enz. Er is ook een paragraaf opgenomen rond klimaatdoelstellingen. Als de ruimtelijke bestemmingen in het GRUP zijn vastgelegd, wat is dan de visie op klimaat, bv. via vernatting van graslandschappen e.d. In waarom ontbreekt klimaat in de oplijsting van de MER-disciplines.
- In de toelichting was er spraken of bijkomende afbakening van VEN-IVON met verbindingen buiten het plangebied. Kan binnen dit proces ook IVON buiten het plangebied aangelegd worden?

- Voor IVON gaat het wellicht om natuurverwevingsgebied met overdruk op agrarisch gebied. Dit kan alleen via stimulerende maatregelen. In hoeverre kan je dan in de stedenbouwkundige voorschriften bepalingen opnemen om tot een goede verweving van natuur en landbouw te komen? Kan je voldoende hefbomen inbouwen om iets realiseren?

Vragen ruime bevolking

- Geen vragen

HERBESTEMMING

Vragen landbouw

- Landbouwgrond zal bos worden. Hoe zal dit verlopen? Zal men de landbouwgrond afnemen van de boeren en omvormen tot bos?
- Uit de uitleg begrijp ik dat niemand kan verplicht worden om een bos aan te planten op zijn of haar landbouwgrond. Maar kan u toelichten /verduidelijken voor ieder of al dan niet de actueel gebruikte landbouwgronden verplicht kunnen worden veranderd waardoor in de praktijk het perceel niet meer kan worden gebruikt voor landbouw.
- Kunnen landbouwgronden een andere bestemming krijgen zonder het akkoord van de landbouwer?
- Heeft natuur en bos voorkooprecht binnen de afgebakende zone?
- Er was sprake van zonevreemd. Wat worden straks zonevreemde activiteiten ?
- Wordt er een compensatie voorzien voor winstderving?
- Is dat voor bedrijven die niet in de plannen liggen?

Vragen natuur en milieu

- Het GRUP wordt vroeg of laat goedgekeurd, ook al groeit nu tegenstand. Hoe wordt je het vervolg gerealiseerd? Men moet 135 ha bos inkleuren én een deel ervan realiseren. Dat betekent dat je voor deze percelen van eigenaar of huurder / pachter moet veranderen. Na het GRUP is er nog veel werk om het geheel in te richten en dan duiken de problemen op. Voor het GRUP van 2005 (gebied ten zuiden van Herkenrodebossen) waren er herbestemmingen, maar sindsdien is niets meer gebeurd. Herkenrodebossen is een erg waardevol gebied en de realisatie van de plandoelstellingen is er dus erg belangrijk.
In de communicatie over het GRUP moet zeker meegegeven worden wat daarna gebeurt zodat het effectief wordt uitgevoerd.

- In de startnota staat een biologische waarderingskaart (toestand 2020). Het gaat evenwel niet om de toestand 2020, want het onderzoek voor Herkenrodebossen liep in 2004-2006 en dit voor de Wijer in 2000. Sommige gegevens zijn dus al meer dan 20 jaar oud. Het is belangrijk om bossen en voedselarme gronden te beschermen. Gebeurt er nog een update van de biologische waarderingskaart via dit proces zodat duidelijk is waar nu de biologisch waardevolle stukken zich bevinden? INBO is alvast bereid tot herkartering binnen Natura 2000-habitatgebeden.
- Voor graslanden in groene GRUP's deed de VLM vroeger steeds de herkartering zodat daarna bemestingsnormen konden opgelegd worden. VLM zit nu blijkbaar niet mee in het planteam. Afstemming met hen is zeker wenselijk.
- De opmaak/update van de biologische waarderingskaart is seizoensgebonden. Het terreinwerk gebeurt in het voorjaar en de zomer. Voor de voorjaarsbossen kan dit al vroeg in april, voor graslanden eerder in mei in juni. Hiermee moet rekening gehouden worden in de timing van het GRUP.

Vragen ruime bevolking

- Wat is de impact op de bestaande woonuitbreidingsgebieden in het afgebakende gebied?
- Wat is de impact op bestaande bouwgronden?
- Is er al een voorontwerp waar we kunnen zien waar de nieuwe bossen komen etc?

GEVOLGEN VOOR BETROKKEN LANDBOUWBEDRIJVEN

Vragen landbouw

- Is er al een inventaris gemaakt van rechtstreeks betrokken bedrijfszetels of aangrenzende bedrijven?
- Wat wordt verstaan onder grondgebonden landbouw? Valt een varkensbedrijf dat eigen granen teelt daar ook onder?
- Niet grondgebonden landbouw wordt dan buiten spel gezet?
- Wij baten een actief grondgebonden melkveebedrijf uit. Of is er hier nog toekomst voor ons bedrijf?
- Er kan wel een grote impact zijn voor veeteeltbedrijven in de buurt?

Vragen ruime bevolking

- In hoeverre is het nog mogelijk om een perceel landbouwgrond te verkopen of aan te kopen in dit gebied?

STIKSTOFPROBLEMATIEK EN BEMESTING

Vragen landbouw

- Zullen er in dit gebied na de wijziging van het gewestplan andere regels gelden op gebied van mestbank reglementering?
- Wordt er met de afbakening van bijkomend VEN-gebied rekening gehouden met de stikstofproblematiek en de veebedrijven?
- Zullen er aan de landbouwbedrijven beperkingen opgelegd worden?
- Als er een nieuw VEN komt in de buurt van een bestaand bedrijf zal dit dan een beperking inhouden voor dit bestaand bedrijf via de milieuwet? (PAS)
- Wat zal de impact zijn op aangrenzende veebedrijven of intensieve bedrijven?
- Wat wordt er bedoeld met minimale impact.
- Impact op huidige bedrijfsgrootte of ook op toekomstige uitbreidingen?

TOEGANKELIJKHEID

Vragen natuur en milieu

- Er is sprake van recreatief medegebruik? Kan dit vastgelegd worden in het GRUP? Dit zal niet eenvoudig zijn omdat het gebied tamelijk versnipperd is en er servitudes zijn/gelden. Sommige bospercelen zijn wel toegankelijk, maar niet bereikbaar.

Vragen ruime bevolking

- Wordt de inventarisatie van de trage wegen gebruikt om het gebied ook verder te ontsluiten voor fietsers en voetgangers?

PROCEDURE

- Hoe kunnen we reageren op deze startnota als er nog zoveel onduidelijkheid is over de impact?
- In hoeverre wordt er rekening gehouden met bezwaarschriften op specifieke percelen? Uit de ervaring met het BPA Herkenrodebossen weten we dat dit in het verleden niet is gebeurd.
- Wat is de verwachte einddatum van dit traject?
- Is er na afronding van het RUP een garantie dat er geen gronden meer aangekocht worden door de overheid voor bos - of natuurrealisatie?

4. Persartikels

Voor de start van de publieke raadpleging (4 oktober 2021) verspreidde het Departement Omgeving een persbericht (zie bijlage).

5. Bijlage 1: Persbericht Departement Omgeving – 4 december 2021

Publieke raadpleging over startnota GRUP Herkenrodebossen en de Wijer

Van 5 oktober tot en met 3 december 2021 organiseert het Vlaams Departement Omgeving de publieke raadpleging over de startnota voor het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) Herkenrodebossen en de Wijer. Het plan heeft betrekking op delen van het grondgebied van de stad Hasselt en de gemeenten Herk-de-Stad en Nieuwerkerken. De Vlaamse Regering wil met dit plan de open ruimte vrijwaren en bosuitbreiding mogelijk maken. Tot en met 3 december 2021 kan iedereen via verschillende kanalen de startnota inkijken en inspraakreacties indienen. Op 21 oktober is er een online infomoment voor alle geïnteresseerden.

De Vlaamse Regering keurde op 3 september de startnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) 'Herkenrodebossen en de Wijer' goed. Een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wijzigt of herbevestigt de bestemmingen van percelen en maakt zo bepaalde toekomstige ontwikkelingen mogelijk. De startnota omschrijft de opzet van het plan en de manier waarop het milieuonderzoek gevoerd zal worden. Er is ook een procesnota. Die omschrijft de procesaanpak in elke fase van het proces.

Het voorliggend plan strekt zich uit over delen van het grondgebied van de stad Hasselt en de gemeenten Herk-de-Stad en Nieuwerkerken. Dit GRUP maakt het vrijwaren en versterken van de open ruimte voor natuur, bos en landbouw in het plangebied mogelijk. Bebossing, landbouw, landschap, natuur, erfgoed en recreatief medegebruik staan hierbij centraal.

Twée deelgebieden

Het GRUP Herkenrodebossen en de Wijer bestaat uit twee deelgebieden.

Herkenrodebossen is een openruimtegebied van circa 1650 ha gelegen tussen Hasselt en Herk-De-Stad, vernoemd naar de abdij van Herkenrode. Vroeger was het een groot aaneengesloten boscomplex, maar door verschillende ontwikkelingen doorheen de jaren transformeerde het naar een versnipperd landschap. Op dit moment bestaat het uit verschillende bosfragmenten, omgeven door grasland en landbouwgebied. Dit GRUP heeft als doel deze boskernen te herstellen en terug met elkaar te verbinden. Er wordt gestreefd naar een biodivers boslandschap, met aandacht voor het behouden van historisch bocagelandschap en ruimte voor landbouw en recreatie.

Hier wordt een bosuitbreiding van minstens 135 ha vooropgesteld, waarbij de sinds 2005 aangeplante bossen planologisch verankerd worden.

Daarnaast wordt er binnen dit GRUP eveneens gekeken naar een gebied van een 50-tal hectare, 'de Wijer', waar bosuitbreiding gerealiseerd zal worden. Dit deelgebied is beperkter in huidig gebruik, functies en eigenaars; het is al grotendeels in handen van de Vlaamse overheid. Aan de hand van herbestemmingen via het GRUP wordt gezocht naar een nieuw evenwicht tussen de verschillende functies die een plaats krijgen in dit plangebied.

Vijf plandoelstellingen

Voor het vrijwaren en de bescherming van de open ruimte staan vijf plandoelstellingen centraal. Die variëren naargelang het deelgebied van het GRUP: Herkenrodebossen en de Wijer.

Een overkoepelende plandoelstelling voor beide deelgebieden is:

1. Creëren van een duurzame, klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving zodat de omgeving wint aan veerkracht.

Voor het deelgebied Herkenrodebossen worden drie plandoelstellingen nagestreefd:

2. Realiseren van een robuust en (bio)divers boslandschap.
3. Ruimte geven aan duurzame (grondgebonden) landbouw met de nodige zekerheid voor de toekomst.
4. Beschermen van het (historische) bocagelandschap en het aanduiden van erfgoedelementen.

Voor het deelgebied de Wijer is de plandoelstelling:

5. Realiseren van een robuust bosgebied met aandacht voor erfgoed.

Deelnemen aan de publieke raadpleging

Iedereen kan van 5 oktober tot en met 3 december 2021 schriftelijk suggesties of opmerkingen indienen op de startnota. Dat kan als volgt:

- Digitaal reageren <https://omgeving.vlaanderen.be/grups/herkenrodebossen>
- Brief afgeven tegen ontvangstbewijs in de betrokken gemeenten: Hasselt, Herk-de-Stad, Nieuwerkerken.
- Brief sturen naar Departement Omgeving, Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten, K. Albert II-laan 20 bus 7, 1000 Brussel.

Meer info

Op 21 oktober 2021 kan iedereen deelnemen aan een webinar om 19.00 u. Vooraf inschrijven is nodig via <https://omgeving.vlaanderen.be/grups/herkenrodebossen> of telefonisch op 02 553 38 00.

Tijdens dit webinar worden het globale plan, de doelstellingen, het geplande onderzoek en de procedure van de publieke raadpleging toegelicht. Aansluitend kunnen vragen gesteld worden.

De startnota inkijken, kan op <https://omgeving.vlaanderen.be/grups/herkenrodebossen>

De startnota ligt ook ter inzage in de gemeentehuizen van de betrokken gemeenten. Inzage is enkel mogelijk op afspraak.

Wie inhoudelijke vragen heeft, neemt contact met het Vlaams Departement Omgeving, omgevingsplanning@vlaanderen.be of tel 02 553 38 00.

Vervolgtraject

Na de publieke raadpleging worden alle reacties gebundeld en verwerkt door de Vlaamse administratie.

De volgende stap is de opmaak van de scopingnota. Die nota beschrijft de alternatieven die onderzocht zullen worden en de aanpak van het effectenonderzoek. Nadien kan de opmaak van het voorontwerp GRUP starten. De burger kan opnieuw reageren tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerp-GRUP.

Persinfo

Brigitte Borgmans
Woordvoerder Departement Omgeving
M 0473 73 28 30
brigitte.borgmans@vlaanderen.be